

หมวดอื่นๆ

ป้องกัน ระวัง สังเกต ไม่เกิดเหตุการณ์ จากไข้หวัดนก

ปภัสนร ผลโพธิ์
กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค

โรคไข้หวัดนกเป็นโรคที่มีการระบาดในช่วงฤดูหนาวของทุกปี ทำให้มีการทำลายสัตว์ในรัศมี 500 เมตร จากจุดที่มีสัตว์ปีกตายอย่างมหาศาล โดยโรคไข้หวัดนกเป็นโรคติดต่อของสัตว์ปีก ซึ่งตามปกติ โรคนี้ติดต่อกันได้ไม่ยากนัก แต่คนที่สัมผัสใกล้ชิดกับสัตว์ที่เป็นโรคอาจติดเชื้อได้ และแม้ว่าจะมีการควบคุมโรคในฟาร์มสัตว์ปีกที่มีระบบความปลอดภัยจากเชื้อโรคได้ แต่ยังคงมีการระบาดซ้ำทุกช่วงฤดูฝน ซึ่งส่วนใหญ่เกิดในไก่พื้นบ้าน ไก่ชน และเป็ดที่เลี้ยงปล่อย และในปัจจุบันนี้มีรายงานว่าเชื้อไข้หวัดนกทำให้เสียและแมวที่กินซากสัตว์ปีกดิบๆ ป่วยรุนแรงถึงขั้นตายได้ และแพร่เชื้อติดต่อกันเองได้ด้วย

จุดเริ่มต้นของโรคไข้หวัดนก

มีรายงานการเกิดโรคไข้หวัดนกในคนเป็นครั้งแรกในปี 2540 ในประเทศฮ่องกง ซึ่งเกิดจากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่บางสายพันธุ์ที่พบในนก และอาจแพร่มายังสัตว์ปีกในฟาร์มได้ โดยการสัมผัสสัตว์ปีกที่ป่วยหรือตาย ซึ่งปัจจุบันนี้ นกอพยพได้นำเชื้อ เอช 5 เอ็น 1 จากเอเชียไปยัง ยุโรป ตะวันออกกลาง และแอฟริกา มีการแพร่ระบาดในฝูงสัตว์ปีก รวม 51 ประเทศ ในจำนวน 10 ประเทศ (เวียดนาม อินโดนีเซีย ไทย จีน กัมพูชา ตุรกี อิรัก อียิปต์ อาเซอร์ไบจาน และจิบูตี) มีผู้ป่วย 240 ราย เสียชีวิต 141 ราย และในช่วง 2 ปี ที่ผ่านมา ประเทศไทยมีการแพร่ระบาดเกิดขึ้นแล้ว 4 รอบ

ไขหัดนก แตกต่างจากไขหัดใหญ่

โรคไขหัดนกต่างจากไขหัดใหญ่ ตรงที่ โรคไขหัดใหญ่ติดต่อจากคนสู่คน ส่วนโรคไขหัดนก เป็นการติดต่อจากสัตว์ปีกสู่คน มักจะพบในเด็ก และมีอาการรุนแรงกว่า

- ◆ **ไขหัดนก** เกิดจากสายพันธุ์ เอช 5 เอ็น 1 มีการระบาดรุนแรงในสัตว์ปีก ไก่และเป็ด แพร่เชื้อมายังคน ทำให้ป่วยรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิตได้
- ◆ **ไขหัดใหญ่** เกิดจากสายพันธุ์ เอช 1 เอ็น 1 และสายพันธุ์ เอช 3 เอ็น 2 แพร่ติดต่อจากคนสู่คนได้ง่าย พบได้ทั่วโลก อาการป่วยไม่รุนแรงยกเว้นในคนสูงอายุ เด็กเล็ก ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง

คนติดเชื้อไขหัดนกได้อย่างไร ???

สัตว์ปีกที่ป่วยหรือตายด้วยโรคไขหัดนก จะมีเชื้อไวรัสปริมาณมากในมูลสัตว์และอวัยวะต่างๆ ของซาก รวมทั้งในน้ำมูก น้ำลาย เสดด และเลือด

- ◆ **การรับเชื้อโดยตรง** ผู้ป่วยส่วนใหญ่ได้รับเชื้อโดยตรง โดยการจับต้องสัตว์ปีกที่ป่วยหรือซากสัตว์ด้วยมือเปล่า คุ้มสัตว์ป่วย หรือดูดเสดดไก่ชน และเชื้อจะเข้าสู่ร่างกายคนทางเยื่อของจมูก ตา และปาก
- ◆ **การรับเชื้อทางอ้อม** โดยการสัมผัสกับพื้นดินหรือแหล่งน้ำที่มีสัตว์ปีกป่วยล้มตาย นอกจากนี้ ผู้ป่วยในเวียดนามบางรายติดเชื้อจากการรับประทานเป็ด เลือด และเครื่องในเป็ดปรุงสุกๆ ดิบๆ แต่ไม่พบการติดเชื้อจากการรับประทานสัตว์ปีกและไข่ที่ปรุงสุก
- ◆ **กลุ่มเสี่ยง** ผู้ที่ทำงานในฟาร์มสัตว์ปีก ผู้ที่ฆ่าหรือชำแหละสัตว์ปีก เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ ผู้ขนย้ายสัตว์ปีก

อาการของโรคไขหัดนก

ระยะเพาะเชื้อ

ผู้ป่วยจะเริ่มมีอาการป่วยหลังจากการได้รับเชื้อประมาณ 3-4 วัน อาจนานถึง 8 วัน ซึ่งนานกว่าไขหัดใหญ่

อาการที่พบ

เริ่มจากมีไข้สูง หนาวสั่น ปวดศีรษะ ปวดเมื่อย เนื้อตัวอ่อนเพลีย เจ็บคอ ใ มีน้ำมูก และพบอาการปวดท้อง อาเจียน ท้องเสีย รวมทั้งอาการหายใจขัดหรือหอบเนื่องจากปอดอักเสบได้บ่อยกว่าไขหัดใหญ่ ตามด้วยการหายใจล้มเหลว

การรักษาผู้ป่วยโรคไข้หวัดนก

ผู้ป่วยต้องได้รับยาต้านไวรัส ภายใน 48 ชั่วโมงหลังเริ่มมีไข้ ผลการรักษาจึงจะดี และห้ามกินยาแอสไพริน

การป้องกันตนเองไม่ให้ติดเชื้อไข้หวัดนก

- ◆ ไม่นำสัตว์ป่วยหรือตายมาชำแหละเป็นอาหารไม่นำไปจำหน่าย แจก และไม่นำไปเลี้ยงสัตว์ทุกชนิด
- ◆ ไม่สัมผัสซากไก่ เป็ด นก และสัตว์ปีกอื่นๆ ด้วยมือเปล่าต้องสวมถุงมือยางทุกครั้ง และใช้ผ้าปิดปาก จมูก
- ◆ ไม่ใช้ปากดูดเลือดไก่ชน
- ◆ ดูแลระมัดระวังไม่让孩子ไปสัมผัสไก่และสัตว์ปีกอื่นๆ หรือเข้าไปในบริเวณที่มีสัตว์ปีกป่วยตาย
- ◆ รักษาพฤติกรรมอนามัยที่ช่วยป้องกันโรคติดต่อ
 - หมั่นล้างมือบ่อยๆ โดยเฉพาะหลังจากสัมผัสสัตว์ปีกและระหว่างเตรียมเนื้อสัตว์เป็นอาหาร
 - ไม่ใช้มือแคะจมูก ขยี้ตา หรือแคะฟัน ถ้ายังไม่ได้ล้างมือให้สะอาด
 - รับประทานสัตว์ปีกและไข่ที่ปรุงสุกดี ซึ่งจะช่วยให้ปลอดภัยจากโรคติดต่ออื่นๆ ด้วย

ป้องกัน ระวัง และ สังเกตอีกนิด

- ❖ เลี้ยงสัตว์ปีกในระบบปิดหรือในโรงเรือนที่กั้นนกได้ และไม่นำวัสดุอุปกรณ์จากภายนอกเข้ามาในฟาร์ม
- ❖ เลี้ยงสัตว์ในเล้าหรือกรงที่มีหลังคา หรือในบริเวณล้อมรั้วและชิงตาข่ายกันนก
- ❖ ไม่นำซากสัตว์ปีกไปทิ้งเรี่ยราด ต้องนำไปเผา หรือฝังให้ลึกพอ ropyu ขาว และกลบทับดินให้แน่น
- ❖ หากพบสัตว์ปีกป่วย หงอย ซึม ขนยุ่ง หน้า หงอน หรือเหนียงบวมคล้ำ มีปื้นเลือดออกตามหน้าแข้ง เติบไซเซ ซัก ท้องเสีย หรือตายผิดปกติ ต้องรีบแจ้งเจ้าหน้าที่ซึ่งเจ้าของจะได้รับค่าชดเชยซากสัตว์

ใช้หวัดนกเป็นโรคที่ป้องกันได้ เพียงแค่สังเกตอีกลักษณะ ไม่ประมาทในเรื่องการเข้าใกล้สัตว์ปีก และเมื่อคิดจะรับประทานสัตว์ปีก ก็ขอให้รับประทานสัตว์ปีกที่ปรุงสุกทุกครั้ง และ เพื่อความปลอดภัยหากเห็นสัตว์ปีก และสัตว์อื่นๆ ล้มตายอย่างผิดปกติ ต้องรีบแจ้งเจ้าหน้าที่โดยด่วน โดย

ในเขตกรุงเทพมหานคร แจ้งได้ที่ สำนักงานเขตที่พบเหตุ หรือศูนย์ปฏิบัติการใช้หวัดนก โทร 02 - 345 - 1836 กรมปศุสัตว์ โทร 02 - 653 - 4450 ศูนย์ปฏิบัติการ กรมควบคุมโรค โทร 02 - 590 - 3333

ในต่างจังหวัดแจ้งได้ที่ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อบต. เทศบาล สถานีอนามัย สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หรือ สายด่วน 1362 กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

fact sheet อื่น ๆ ฉบับที่ 3 / วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2550